

Učiteljski tovariš

Stanovsko politično glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Ne frankiranih pism ne sprejemamo. Izdaje vsak četrtak. Naročnina letno 60 din za tuzemstvo 80 din. Član sekcije J. U. U. plača list s članarino. Oglaš po ceniku in dogovoru, davak posebe. Pošt. tek. rač. 11.153. Telefon 4586

Delo in položaj sekcije JUU za dravsko banovino

Tajniško poročilo za poslovno leto 1938./39.

Učiteljstvo, ki se je toliko let pod najtežjimi prilikami oklepalo svoje stanovske organizacije, je tudi v tem letu ostalo zvesto stanovski liniji. Res je, da so pojedinci, to so oni, ki so imeli v prejšnjih letih največjo zaslužnico v stanovski organizaciji, zapustili naše vrste. To nas ne plaši, temveč nas bodri k še vztrajnejšemu delu. Takih članov si nisimo nikoli želeli in jih tudi ne kličemo nazaj. Število članstva se je kljub temu povečalo, ker so naše vrste izpopolnili mladi tovariši in tovarišice, ki se aktivno udeležujejo pri vsem delu v organizaciji.

Sekcija je tudi v preteklem upravnem letu zastavila vse sile za ureditev vseh vprašanj, na katerih sta zainteresirana učiteljski stan in slovensko šolstvo. Pri vsem tem pa se dobro zavedamo, da doseženi uspehi niso v nikakem pravem razmerju z delom in porabljenimi energijami.

Prosimo, da pri presojanju ocenjujete le delo. Za delo lahko odgovarjamo, za uspehe ne moremo, ker je to izven naše moči.

RAZMERE V NAŠI ORGANIZACIJI

Razmere v skupni učiteljski organizaciji so v splošnem ugodne in zdrave. Velika večina sreskih učiteljskih društev in sekcij stoji neomajno na stanovski liniji in požrtvovalno podpira nosilca te linije, centralno upravo organizacije. Le v dunavski in moravski banovini ter v Beogradu prevladujejo v učiteljski orientaciji še vedno nestanovski vplivi, dasi-ravno so se tudi v teh sekcijah razmere za nas in našo smer izboljšale.

Vse leto sta imela tako izvršni odbor kakor tudi upravni odbor največ posla zlasti z ureditvijo razmer v beograjski sekciji. Tudi na seji glavnega odbora JUU smo posvetili največ časa razmeram v tej sekciji. Po zadnjih običajih zborih beograjskih sreskih učiteljskih društev, ki so se vršili v juniju, se je situacija izboljšala. Dvomimo pa še vedno, da bi mogla letošnja glavna skupščina, ki bo 18., 19. in 20. avgusta v Banji Luki, mirno delati in se bodo najbrže ponovili isti prizori, kakršni so se običajno dogajali na vseh skupščinah. Za dosego trajne ozdravitve razmer v našem združenju je nujno potrebna izprememba pravil v tem zmislu, kakor so sklepala naša sreska društva in je te sklepe odobrila in sprejela lanska naša banovinska skupščina.

GLAVNA SKUPŠČINA

Letošnja glavna skupščina je bila sklicana v Zagrebu za 20., 21. in 22. avgust. Dela pa ni dovršila, ker je bila 22. avgusta razpuščena po krivdi onih članov, ki hočejo za vsako ceno izpremeniti temelje naše organizacije in jo postaviti na strankarsko politično osnovo. Nato je bila sklicana izredna glavna skupščina za 25. september v Zagrebu, ki je trajala samo 16 minut, odobren je bil obracun, sprejet proračun in izvoljeni so bili člani stanovskega častnega razsodišča. Povalno moramo poudariti, da se je članstvo naše sekcije v največji meri zavedalo resnosti položaja na glavni skupščini, ter je s svojim razumevanjem in mirnim nastopom pripomoglo, da smo se ognili večjim pretresljajem v organizaciji. Zahvaliti se moramo predvsem sreskim društvom, ki so kljub težkim materialnim prilikam poslala polnoštevilno dvakrat svoje delegate na glavno skupščino.

RAZMERE V NAŠI SEKCIJI

Od vseh sekcij v državi je naša najbolj aktivna in najbolj ekspeditivna. Pogoje za to daje naše članstvo in sreska društva, ki se kljub velikemu pristiku in kljub izjemnim prilikam, ki vladajo v dravski banovini, tako tesno oklepa svoje stanovske organizacije z zavestjo, da je edino ta smer pravilna in more le delo na tej podlagi roditi pozitivne uspehe. Med poslovnim letom ni bilo opaziti, da bi se v organizaciji uveljavljali nestanovski vplivi. Objektivno pa moramo ugotoviti, da vedrijo v naši organizaciji še vedno nekateri člani, ki jim je organizacija samo sredstvo za zakrivanje svojih osebnih dobrin, ki so jih dosegli po drugih nestanovskih organizacijah. Takim članom ni mesta pri nas, ker so le v škodo našim skupnim težnjam in zahtevam, za katere večina članstva žrtvuje vse svoje osebne koristi. Sreska učiteljska društva so dolžna vse take primere, za katere zaznajo, obravnavati pred stanovskimi častnimi razsodišči.

UPRAVNI IN NADZORNI ODBOR SEKCIJE TER PREDSEDNIŠKI ZBOR

Upravni in nadzorni odbor sta imela tri skupne seje. Poleg tega je imel upravni od-

bor sam še eno. V obeh odborih je vladalo vse leto popolno soglasje in so se obravnavali vsi predlogi sreskih društev ter razmotrivale vse zadeve v korist stanu. Dne 5. marca se je vršil v Ljubljani predsedniški zbor, ki so se ga udeležili skoraj vsi zastopniki sreskih društev. Med letom so se vršile tudi 3 seje upravnega odbora JUU v Beogradu, ki se jih je udeležil tov. predsednik in 1 seja glavnega odbora JUU, 4. in 5. junija, ki so se je udeležil vsi člani glavnega odbora naše sekcije.

OZJE VODSTVO SEKCIJE

je imelo med letom skoraj vsak teden, večsih tudi večkrat posvetovanja. Na teh posvetih je reševalo vse tekoče zadeve, v kolikor niso spadale v obravnavo v upravnem in nadzornem odboru. Pohvalno moramo omeniti, da so se vsi člani ožjega vodstva sekcije vedno radi in točno odzivali vabilu ter s svojimi nasveti in predlogi pomagali reševati vse zadeve.

POSLOVANJE SEKCIJE

V teku poslovnega leta je došlo na sekcijo 2190 dopisov. V tej številki niso vštete vse vloge, ki so bile pod isto številko poslane na razna oblastva in osebnosti. Razposlanih je bilo 78 okrožnic, s katerimi smo obveščali sreska društva ter člane upravnega in nadzornega odbora o tekočih zadevah. Več okrožnic je obsegalo tudi prošnje za dostavo podatkov. Ugotoviti moram, da prihajajo odgovori na okrožnice zelo neredno in nekatera društva sploh ne odgovarjajo. Res je, da so temu krive tudi krajevne razmere, ker nista predsednik in tajnik sreskega društva v istem kraju, marveč sta oddaljena po več kilometrov, vendar pa to ne more biti opravičilo za opuščanje dolžnosti.

SRESKA UČITELJSKA DRUŠTVA

V letošnjem poslovnem letu je imela sekcija 34 sreskih društev. V članjenih je bilo 3220 učiteljc in učiteljic. Med letom je pri-

stopilo 104 članov, izstopilo pa 83 članov. Število članstva se je v primeru z lanskim letom zvišalo za 21. Sekcija ima tudi enega podpor-nega člana, enega ustanovnika ter pet častnih članov.

Zap. št.	Sresko učiteljsko društvo	Članov 1937./38.	Članov 1938./39.	+	-
1.	Brežice	91	104	13	—
2.	Celje	206	203	—	3
3.	Črnomelj - Metlika	75	76	1	—
4.	Dravograd	93	84	—	9
5.	Gornji grad	46	49	3	—
6.	Kamnik	129	127	—	2
7.	Kočevje	111	99	—	12
8.	Konjice	64	59	—	5
9.	Kozje	46	41	—	5
10.	Kranj	100	103	3	—
11.	Krško	128	125	—	3
12.	Laško	135	139	4	—
13.	Lendava	66	65	—	1
14.	Litija	114	97	—	17
15.	Ljubljana - mesto	244	231	—	13
16.	Ljubljana - vzh. del	84	85	1	—
17.	Ljubljana - zah. del	101	95	—	6
18.	Ljutomer	124	120	—	4
19.	Ljatec	97	96	—	1
20.	Maribor - mesto	78	79	1	—
21.	Maribor - desni breg	102	111	9	—
22.	Maribor - levi breg	84	89	5	—
23.	Murska Sobota	114	131	17	—
24.	Novo mesto	100	98	—	2
25.	Ormož	54	68	14	—
26.	Ptuj	145	153	8	—
27.	Radovljica	97	98	1	—
28.	Slovenj Gradec	44	47	3	—
29.	Slovenska Bistrica	57	58	1	—
30.	Sv. Lenart	58	61	3	—
31.	Škofja Loka	61	64	3	—
32.	Šmarje - Rogatec	70	80	10	—
33.	Šoštanj	48	52	4	—
34.	Zužemberk	33	33	—	—
Skupaj		3199	3220	104	83

IX. banovinska skupščina

Jugoslovenskega učiteljskega združenja — sekcije za dravsko banovino in Ljubljani

bo v dneh 11. in 12. julija 1939. v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti v Ljubljani

Dnevni red:

Dne 11. julija, dopoldne:
1. Ob pol 10. uri: Verifikacija mandatov pred vzhodom v zborovalno dvorano.

2. Ob 10. uri: Proslava petdesetletnice ustanovitve skupne slovenske učiteljske organizacije:

a) Nagovor predsednika sekcije in otvoritev slavnostnega dela skupščine.
b) Pozdrav gostov.
c) Odgovori gostov.
d) Poklonitev skupščine pred spomenikom kralja Petra I.

Pri slavnostnem delu sodeluje Učiteljski pevski zbor »Emil Adamič«.

Dne 11. julija, popoldne:

1. Ob 14. uri: Otvoritev delovnega dela skupščine.

2. Kako je naša organizacija v zadnjih 50 letih vplivala na razvoj slovenskega ljudskega šolstva in česa manjka naši šoli za njen bodoči razvoj. (Referat urednika Popotnika g. M. Senkoviča.)

3. Razgovor o tehničnem delu skupščine.
4. Objava verifikacijskega odbora.

Jugoslovensko učiteljsko združenje — sekcija za dravsko banovino in Ljubljani.

Metod Kumelj s. r.,
predsednik.

Drago Supančič s. r.,
tajnik.

I. seja upravnega in nadzornega odbora JUU — sekcije za dravsko banovino in Ljubljani

bo dne 10. julija ob 15. uri popoldne v prostorih sekcije, Ljubljana, Frančiškanska ul. 6.

Dnevni red:

1. Čitanje in overovljenje zapisnika zadnje seje.

2. Razgovor o tehničnem delu in dnevnem redu banovinske skupščine.

Metod Kumelj s. r.,
predsednik.

Drago Supančič s. r.,
tajnik.

VSEBINA:

Delo in položaj sekcije JUU za dravsko banovino. — Tajniško poročilo za poslovno leto 1938./39.

IX. banovinska skupščina Jugoslovenskega učiteljskega združenja — sekcija za dravsko banovino in Ljubljani.

Proslava 70 letnice Ptujkega učiteljskega društva.

Komunike glavnega odbora JUU.

LISTEK: Literarni jubilej Toneta Seliškarja. Splošne vesti. — Osebne zadeve. — Naša gospodarska organizacija. — Učiteljski pravnik. — Mladinska matica. — Učiteljska tiskarna. — Učiteljski pevski zbor Emil Adamič. — Stanovska organizacija JUU. — Mali oglasi.

INTERVENCIJE

Sekcija je v teku poslovnega leta intervenirala po svojih zastopnikih, v prvi vrsti po predsedniku tov. Kumlju, pri vseh, ki odločajo o vprašanih našega stanu in šolstva. Tovariš predsednik je posetil ministra prosvete: g. Magaraševiča, g. Kujundžiča in skupno z upravnim odborom JUU g. Čiriča, pomočnika ministra prosvete g. Jakšiča in dne 6. junija ministra g. dr. Kreka. Poleg zgoraj navedenih smo posetili bana drav. banovine g. dr. Natlačena, večkrat načelnika prosvetnega oddelka g. dr. Sušnika, ban. šol. nadzornika g. Jegliča in druge funkcionarje. Vse smo opozarjali na aktualne in nujne zadeve, ki naj bi se rešile. Poudarili smo, da je predvsem potrebno, da se vrne zadovoljstvo in občutek pravne sigurnosti v učiteljske vrste. To je pa mogoče doseči le z izpremembo prosvetne personalne politike.

Predvsem je potrebno, da prestanejo vse premetitve po službeni potrebi in da se preklicajo vsi zadevni predlogi, ki jih je kraljevska banska uprava predložila ministrstvu prosvete, ki pa do danes še niso rešeni. Dalje je potrebno, da se popravijo vse premetitve po službeni potrebi iz prejšnjih let, ki jih obutijo prizadeti za težko in nezasluženo kazen, ne da bi se zavedali kakršne koli krivde in jim ta tudi nikdar ni bila priobčena. Reaktivirati je treba vse svoječasno brez disciplinske preiskave in brez dokazane krivde iz službe odpuščene učitelje. V prejšnjih letih razrešenim šolskim upraviteljem je treba vrniti položaj ali pa jih po njihovi želji drugače odškodovati za izvršeno degradacijo. Veliko število v prejšnjih letih izvršenih premetitev je mogoče popraviti le v zvezi z razpisi služb. Že samo zato je treba predlagati za razpis prav vsa prosta učiteljska mesta v banovini. Zadnji razpis vsebuje le slaba mesta. Med njimi ni niti enega službenega kraja v sreskem mestu, kamoli v mestu s srednjo šolo, četudi so službena mesta v takih krajih prosta. Vsa ta mesta bi se zato oddala brez razpisa in pod kuro. Da se to ne zgodi in da bo možno izvesti reparacije, je nujno, da ministrstvo prosvete naknadno in v najkrajšem času razpiše tudi ta mesta.

Učiteljska napredovanja naj se izvajajo strogo po rangni listi. Tudi pri napredovanjih naj se izločijo vse protekcije in vsa zapostavljanja.

Ta načela bo mogoče izvajati le tedaj, če se izločijo iz personalne prosvetne politike vsi škodljivi vplivi, predvsem pa vplivi politične stranke. Odločanje v vseh teh vprašanih-bodi prepuščeno zgolj prosvetni upravi in njenim organom, ki nosijo za svoje delo tudi vso odgovornost. Le v tem primeru bo mogoče, da se bo vodila prosvetna personalna politika na zakoniti, etični in socialni osnovi.

Gornja načela smo sporočili vsem odločujočim osebam tudi pismeno. Pismene predstave smo predlagali tudi v vsakem poedinem konkretnem primeru zaščite. Vse leto smo vzdrževali z vsemi oddelki in predstojniki prosvetne uprave osebni kontakt. V mnogih vprašanih smo naleteli na razumevanje, realizacijo tega so pa največkrat preprečile druge sile, izven prosvetne uprave.

NEORGANIZIRANO UČITELJSTVO

Podatke o neorganiziranem učiteljstvu je tudi letos poslalo samo eno sresko društvo. V banovini je 4377 učnih oseb. Med temi je: 13 kontraktualcev, 44 dnevničarjev, 40 je dodeljenih kr. banski upravi, 193 drugim ustanovam, 60 učiteljc ročnih del, 33 drz. vero učiteljev in 12 strokovnih učiteljev. Izven naših vrst je torej 1157 učiteljev in učiteljic. Sekcija in sreska društva so se med letom trudila, da zainteresirajo za pristop neorganizirane tovariše in tovarišice. Računati pa moramo, da so v gornjem številu vštete tudi redovnice, prosvetni tajniki in referenti, veroučiteljci in sres. šol. nadzorniki.